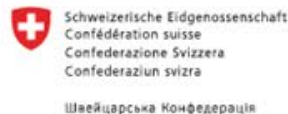

Створення та облаштування захищених просторів у закладах освіти під час воєнного стану: стандарти, вимоги та рішення

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ВІДНОВЛЕННЯ
розвитку громад, територій
та інфраструктури

DOCCU
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

PÄDAGOGISCHE
HOCHSCHULE
ZÜRICH

**PH
ZH**

ОТГ
ВСЕУКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ

- З урахуванням ситуації, яка склалася навколо функціонування найпростіших укриттів у закладах освіти через застосування нових державних будівельних норм (ДБН) до приміщень фонду захисних споруд, Кабінет Міністрів України Постановою від 13.08.2024 №926 затвердив Порядок реалізації експериментального проєкту щодо створення в будівлях і спорудах закладів освіти захищених просторів (приміщень для фізичного захисту) (далі – Експериментальний проєкт).
- Метою прийняття даного НПА стало створення в будівлях і спорудах закладів освіти, незалежно від типу та форми власності й в яких відсутні об'єкти фонду захисних споруд цивільного захисту, захищених просторів для забезпечення укриття учасників освітнього процесу. Водночас реалізація експериментального проєкту буде відбуватися на територіях територіальних громад із задовільним або помірним рівнем ризику безпеки.
- Під захищеним простором (приміщенням для фізичного захисту) (далі – захищений простір) слід розуміти приміщення, частину будівлі і споруди закладу освіти, що НЕ є об'єктом фонду захисних споруд цивільного захисту та призначені для забезпечення укриття учасників освітнього процесу від побічної (непрямої) дії звичайних засобів ураження шляхом зменшення впливу надмірного тиску повітряної ударної хвилі та дії уламків під час застосування таких засобів ураження. Захищений простір не належить до об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту.

- Важливим є те, що створення захищеного простору не звільняє керівників, засновників закладів освіти від необхідності вжиття заходів до створення захисних споруд або споруд подвійного призначення з відповідними захисними властивостями.
- Заклади освіти будуть брати участь в реалізації експериментального проєкту згідно з рішеннями обласних, Київської міської військових адміністрацій.
- У закладах освіти, які візьмуть участь в реалізації експериментального проєкту, може бути організовано освітній процес в очній та/або змішаній (шляхом поєднання очної та дистанційної форм здобуття освіти) формі. Під час реалізації експериментального проєкту органами місцевого самоврядування проводяться заходи щодо нарощування фонду захисних споруд цивільного захисту відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України.

- Міністерство освіти і науки України затвердило перелік територіальних громад за рівнем ризику безпеки в системі освіти.
- Цей перелік ґрунтується на основі Методики оцінювання ризиків, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2024 року №866. Детальніше про методику і що означає кожен із рівнів, — [читайте тут](#).
- Таке зонування допоможе враховувати безпекові ризики під час розроблення освітніх політик, вибору місць для укриттів та відновлення очного або змішаного навчання.
- З переліком громад можна ознайомитися на спеціально створеному дашборді за [покликанням](#).

• <https://offlineschool.mon.gov.ua/risk-map/index.html>

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

- Постанова Кабінету Міністрів України визначає процедуру створення захищених просторів у закладах освіти під час воєнного стану.
 - Мета – забезпечити укриття учасників освітнього процесу від побічної дії звичайних засобів ураження, таких як ударна хвиля та уламки.
- Захищені простори створюються у закладах освіти, де відсутні об'єкти фонду захисних споруд цивільного захисту.
- Метою проекту є забезпечення захисту учасників освітнього процесу у громадах із задовільним або помірним рівнем ризику.
- Захищений простір не належить до об'єктів фонду захисних споруд і не звільняє від необхідності створення повноцінних захисних споруд.

Що важливо: для визначення потенційної можливості створення захищених просторів у будівлях і спорудах закладів освіти та напрацювання відповідних інженерно-технічних рішень:

Військові адміністрації, органи місцевого самоврядування **можуть** утворювати постійні або тимчасові комісії. Тут слід звернути увагу на те, що комісії мають створюватися розпорядчим документом, яким доречно буде:

затвердити склад комісії. До комісії мають увійти (за згодою) представники структурних підрозділів з питань освіти та науки, цивільного захисту, містобудування та архітектури, охорони здоров'я обласних, Київської міської військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування, а також фахівці територіальних органів та місцевих підрозділів ДСНС, Держпродспоживслужби та представників відповідних проєктних і будівельних організацій);

визначити голову, секретаря, заступника, а також визначити правила роботи і документальне її забезпечення діяльності.

- Заклади освіти підлягають огляду, а у разі потреби технічному обстеженню (див. Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. N257).
- Під час огляду (обстеження) будівель і споруд закладів освіти визначається можливість забезпечення захисту учасників освітнього процесу від побічної (непрямої) дії звичайних засобів ураження, а також негативного впливу від руйнування (аварії) інших будівель, споруд, інженерних мереж, які можуть призвести до травмування або загибелі учасників освітнього процесу. За результатами огляду (обстеження) складається у довільній формі відповідний акт. Акт повинен містити:

- висновки щодо придатності такого об'єкта для використання як захищеного простору;
- пропозиції щодо необхідних інженерно-технічних рішень та заходів організаційного характеру, які доцільно прийняти та здійснити для створення захищеного простору.
- До уваги! Комісія утворюється для визначення можливості створення захищених просторів та напрацювання рекомендацій щодо інженерно-технічних рішень. Свої рекомендації і висновки вона зафіксує в акті.
- Рішення щодо створення захищеного простору приймають органи місцевого самоврядування і обласні військові адміністрації.

- **Огляд та Обстеження Приміщень**
- Для створення захищених просторів будівлі закладів освіти підлягають огляду та, за потреби, технічному обстеженню.
- Під час огляду оцінюється також ризик від інших будівель, споруд або інженерних мереж, що можуть спричинити травми або загибель людей.
- За результатами огляду складається акт з висновками щодо придатності приміщення для створення захищеного простору.
- В акті надаються пропозиції щодо інженерно-технічних рішень і організаційних заходів, які необхідно вжити.

Розташування Захищених Просторів

- Захищені простори рекомендується створювати в підвальних або цокольних приміщеннях, які забезпечують найкращий захист від ударної хвилі та уламків.
- Не допускається створення захищених просторів на поверхах вище першого, щоб зменшити ризик травмування від обвалу будівлі.
- Перевагу слід надавати приміщенням, розташованим у середині забудови або поблизу кам'яних огорожувальних конструкцій.
- Приміщення на першому поверсі повинні мати внутрішні несучі стіни і бути відокремленими від приміщень з природним освітленням.
- Зовнішні огорожувальні конструкції повинні бути виготовлені з міцних матеріалів, таких як залізобетон або цегла.
- Використання будівель з дерев'яними перекриттями для створення захищених просторів заборонено.

Технічні Вимоги до Захищених Просторів

Захищені простори повинні розташовуватися в основній будівлі закладу освіти або на відстані до 100 метрів від неї.

Важливо, щоб ці простори не знаходились поруч із резервуарами з небезпечними речовинами, що можуть вибухнути або зайнятись.

Через захищений простір не повинні проходити водопровідні, каналізаційні або інші магістральні комунікації.

Приміщення повинні мати рівну підлогу, придатну для встановлення місць для сидіння або лежання.

Обов'язкове забезпечення електроживленням та штучним освітленням для підтримання нормальних умов перебування.

- Висота приміщень повинна бути не менше 2 метрів, а ширина дверних отворів – не менше 0,9 метра.
- Забезпечені не менше ніж двома евакуаційними виходами, один з яких може бути аварійним (у разі місткості менше ніж 50 осіб та відстані від найвіддаленішої точки приміщення до виходу не більше 25 м — у ньому допускається наявність одного евакуаційного виходу);
- пристосовані для вільного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (для закладів освіти, в яких вчать такі діти).

Обладнання та Забезпечення Просторів

Захищені простори повинні бути обладнані місцями для сидіння або лежання, з розрахунку площі на кожного учасника освітнього процесу.

Внутрішній об'єм приміщень повинен становити не менше 1,5 кубічних метра на кожного учасника.

Захищені простори повинні мати природну або примусову вентиляцію для забезпечення достатньої кількості повітря.

Примусова вентиляція передбачена для приміщень, де перебуває понад 50 осіб, і має бути забезпечена вентиляційними приміщеннями.

Захищені простори мають бути забезпечені питною водою (2 літри на особу) та технічною водою, якщо немає централізованого водопостачання.

Обов'язкове оснащення контейнерами для зберігання харчових продуктів, сухих відходів, і баками для нечистот у разі відсутності каналізації.

- **Додаткові Вимоги до Захищених Просторів**

-
- Важливо передбачити резервне штучне освітлення, наприклад електричні ліхтарі, для забезпечення освітлення у разі відключення електроенергії.
- Захищені простори мають бути оснащені первинними засобами пожежогасіння відповідно до вимог протипожежних правил.
- Необхідно мати лікарські засоби та медичне обладнання для надання першої допомоги у разі травмування.
- Для зв'язку та оповіщення учасників освітнього процесу повинні бути встановлені засоби зв'язку, такі як телефони або радіоприймачі.
- Рекомендується встановлення Wi-Fi для забезпечення доступу до Інтернету у випадку необхідності.
- Слід також передбачити наявність шанцевого інструменту, такого як лопати, лопи, сокири, для використання у надзвичайних ситуаціях.

- До уваги! Кількість учасників освітнього процесу, що може бути розміщена у захищеному просторі, розраховується виходячи з розрахунків від 1,2 до 0,8 кв. метри на учасника (у разі одно-, дво- чи трьох'ярусного розташування місць для сидіння (лежання)).

Замість висновку

Реалізація експериментального проєкту зі створення захищених просторів у закладах освіти є необхідним і стратегічно важливим кроком у забезпеченні безпеки учасників освітнього процесу в умовах збройного конфлікту. Прийняття цієї постанови надає можливість школам, які не мають повноцінних укриттів, продовжувати навчання в офлайн-форматі, що є важливим для забезпечення якісної освіти та соціальної взаємодії учнів.

Координація між ОМС, військовими адміністраціями та іншими зацікавленими сторонами є вирішальною для успішної реалізації проєкту. Адже це дозволить своєчасно адаптувати наявні будівлі та споруди для потреб укриття, забезпечуючи таким чином можливість безперервного навчання в умовах воєнного стану. Забезпечення захищених просторів відповідним обладнанням та матеріально-технічними засобами також сприятиме підвищенню рівня безпеки та комфорту учасників освітнього процесу під час їх використання.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ